

POLICY BRIEF 01/2025

Vastuullisuus edistää maatalouden rahoituksen saatavuutta – vakavaraisuussäätely haastaa rahoittajia ja yrittäjiä

KUJALA PÄIVI, NISKANEN OLLI, KINNUNEN PEKKA, FORSMAN-HUGG SARI,
VÄRE MINNA / TOUKOKUU 2025

Maatalouden rahoitusasemaan kohdistuu yhä enemmän paineita pankkien vakavaraisuussäätelystä ja lisääntyvästä vastuullisuussäätelystä. Myös toimintaympäristön epävarmuus haastaa maatalouden kannattavuutta ja kriisinkestävyttä. Samalla rahoituksen hakuprosessit ovat monimutkaistuneet. Rahoituksen perusperiaatteet ovat kuitenkin säilyneet ennallaan, sillä rahoituksen saanti perustuu edelleen maksukykyyn ja kassavirtaan. Pankit korostavat, että kannattavat investoinnit saavat rahoitusta.

Maatalouden rahoituksen tulevaisuutta tarkasteltiin Pellervon taloustutkimuksen ja Luonnonvarakeskuksen toteuttamassa MARTO-tutkimushankkeessa. Tämä policy brief koostaa yhteen sen keskeiset suositukset.

Pellervon taloustutkimus
Eerikinkatu 28 A 00180 HELSINKI,
Sähköposti ptt@ptt.fi

Vastuullisuuden merkitys kasvaa

Rahoitussektorin sääntely- ja toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi 2000-luvulla. Pankkien seuranta- ja vakavaraisuusvaatimukset ovat kiristyneet erityisesti viime vuosien kriisien myötä. Lisääntyneet dokumentointivaatimukset ovat hidastaneet rahoituspäätösten tekoa ja lisänneet hallinnollista taakkaa sekä pankeille että rahoituksen hakijoille.

Maatalouden harjoittamiseen on sitoutunut noin 16 miljardin euron pääomakanta, josta lainakannan suuruus on noin 4,4

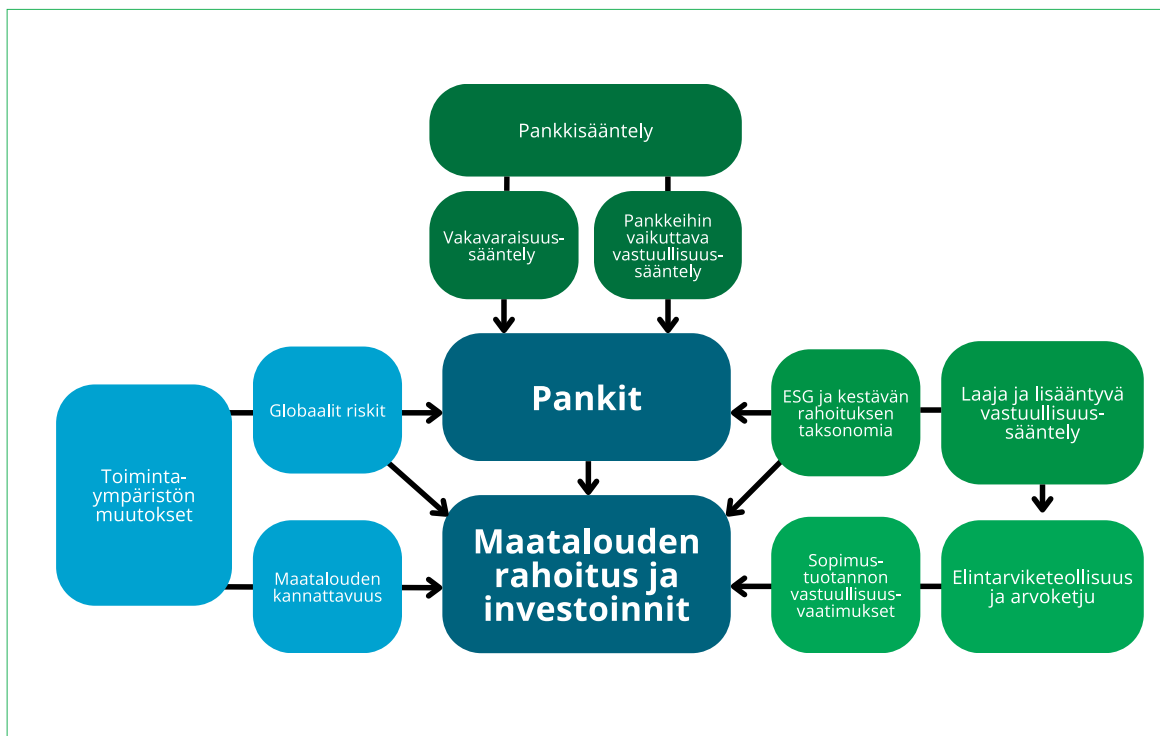
miljardia euroa. Huolenaiheena on maatalouden järjestämättömien luottojen kasvu viime vuosien aikana. Kestävin tapa suunnan kääntämiseen on maksuvaikeuksiin ajautumisen ennakoiva torjunta ja toisaalta terveen lainakannan kasvattaminen.

Kestävä rahoitus ohjaa rahoitussektoria ottamaan huomioon ympäristön sekä sosiaaliset ja hyvän hallinnon tavat entistä vahvemmin investointien rahoituksessa. Vastuullisuussääntely on noussut keskeiseksi osaksi pankkirahoitusta vastuullisuuteen liittyvien raportointivelvoitteiden myötä sekä hiilineutraalisuustavoitteiden ohjauksessa

pankkeja vähentämään luottosalkkujensa päästöjä.

Suurin osa maatalousyrityksistä toteuttaa vastuullisuustoimia ja hyviä viljelykäytäntöjä jo nykyisin. Toimiin myös ohjataan ja kannustetaan esimerkiksi maatalouspolitiikan ohjelmien avulla.

Elintarviketeollisuuden sopimus-
tuotannon vastuullisuusohjelmat ovat myös osaltaan kannustaneet maatalousyrityksiä vastuullisuustoimenpiteiden toteutukseen ja dokumentointiin. Toimien osoittaminen osana rahoituksen hakemista on kuitenkin vielä uusi asia, jonka merkitys kasvaa jatkuvasti.

Maatalouden rahoituksen toimintaympäristön muutos ja siihen vaikuttavat tekijät.

Politiikkasuositukset

Suositukset kaikille toimijoille

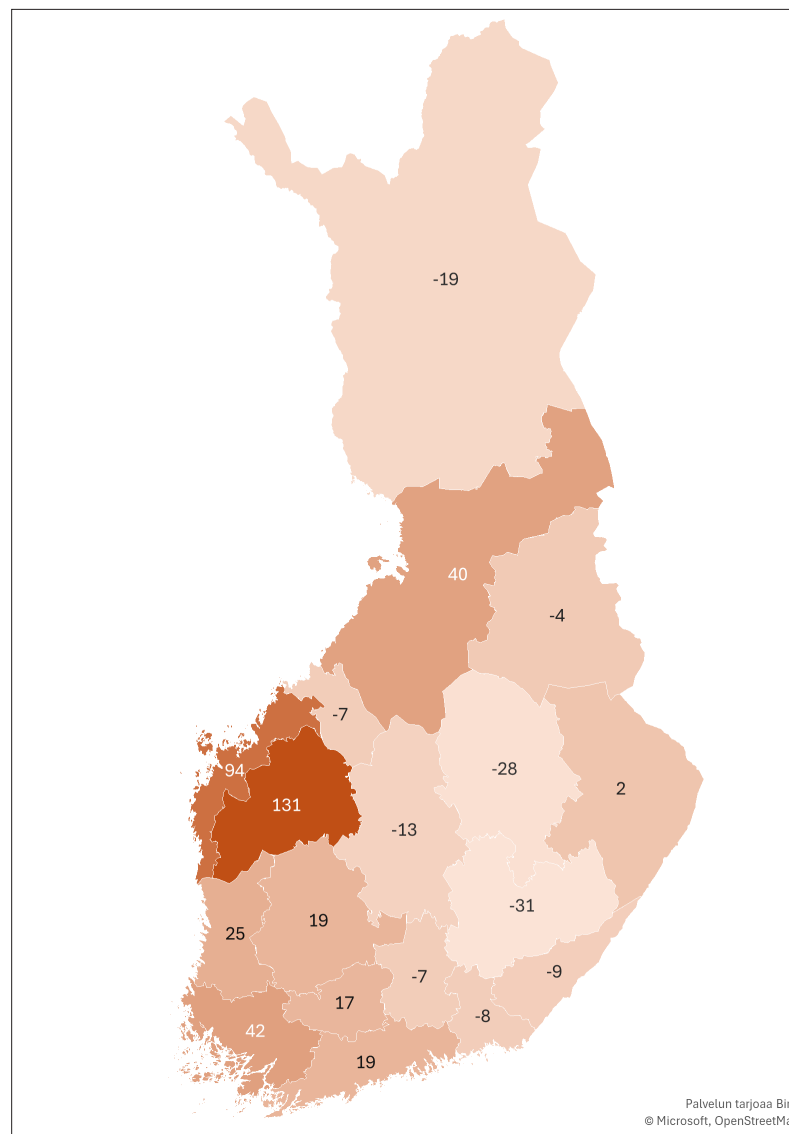
Vastuullisuuskriteerien yhtenäistäminen. Elinkeinon, hallinnon ja pankkien tulee yhdessä laatia vastuullisuuden kriteerit, joita voidaan soveltaa myös rahoituksen hakuprosessissa. Olemassa olevan datan hyödyntämisestä tulee lisätä, jotta maatalousyrittäjä ei joudu tekemään vastuullisuusraportointia eri tahoille eri tavoin. Vastuullisuuden hyödyistä tulee viestiä selkeästi ja kannustaa kriteerien täyttämiseen taloudellisin kannustimin.

Menestymisen esilletuominen. Korostetaan eri tavoin menestyviä maatalousyrityksiä ja taloudellisen menestymisen mahdollisuuksia. Tämä voi toimia inspiraationa muille ja parantaa alan imagoa. Luodaan positiivinen ja kannustava ilmapiiri, joka tukee yrittäjäasennetta ja kehitys- ja ratkaisuhakuisuutta.

Taloulosaamisen painottaminen maatalousalan perus- ja täydennyskoulutuksessa. Jatketaan koulutusjärjestelmän vahvistamista liiketoimintaosaamisen, operatiivisen johtamisen ja verotuksen opetuksen osalta.

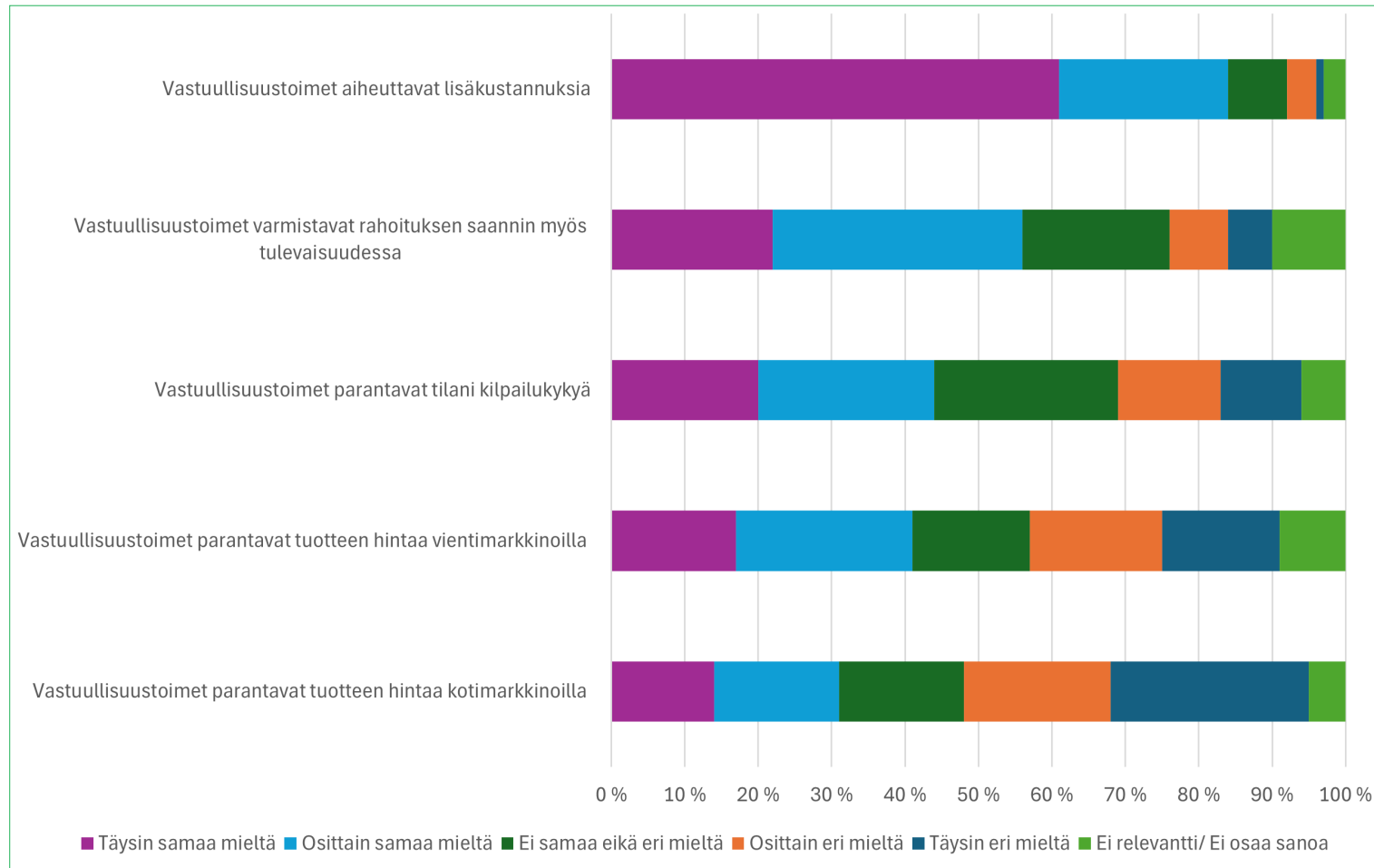
Suositukset pankeille

Vastuullisuuskriteerien selkeyttäminen asiakkaille. Tulevaisuudessa vastuullisuuden todentamisessa voidaan hyödyntää lainanhakijaopasta soveltuvien osien. Ulkomaisista esimerkeistä voi löytyä Suomeenkin sovellettavia malleja muun muassa vastuullisuusohjelmiin kuulumisesta, vastuullisuuden todenta-

Lainakannan muutos maakunnissa 2010–2023 välisenä aikana, Me.

misesta ja taloudellisista kannustimista, kuten pienemmästä korkomarginaalista.

Maatalousyrittäjien näkemyksiä vastuullisuuden vaikutuksista toimintaan (n=186).

Aktiivinen keskusteluyhteys. Lisääntyvä pankki- ja vastuullisuussäätely vaikuttaa maatalouden investointien rahoitusprosesseihin monopolvisesti. Pankkien tulee jatkaa aktiivisen keskusteluyhteyden pitämistä investointeja suunnittelevien tilojen kanssa. Kolmi-nelikanta-neuvottelut ja pankin vastuuhenkilön pysyvyys asiakassuhteissa ovat keskeisiä tekijöitä onnistuneessa yhteistyössä.

Viestintä vakavaraisuussäätelyn merkityksestä asiakkaille. Järjestämättömien luottojen määrä on kasvanut, mikä tiukentaa rahoituksen saatavuutta. On tärkeää tehdä yhteistyötä asiakkaiden kanssa järjestämättömien luottojen ennaltaehkäisemiseksi ja jo syntyneiden ongelmien ratkaisemiseksi.

Suosituksset maatilayrityksille

Rahoituksen hakemisen tilanteeseen valmistauduttava.

Maksuvalmiuslaskelmien merkitys korostuu etenkin, jos yrityksen toiminta muuttuu investoinnin myötä tai jos maksukäyttäytymisen historia puuttuu, kun kyse on nuoresta yrittäjästä tai tilan ostamistilanteesta. ESG-teemojen todentaminen listausten, asiakirjojen ja laskelmien avulla ja etenkin hiilijalanjälkilaskelmien merkitys kasvaa tulevaisuudessa. Laskelmien valmistelu parantaa rahoituksen saamisen mahdollisuuksia.

Markkinariskeihin varauduttava entistä paremmin. Tuotantopanoshintojen muutoksia vastaan tulee suojautua nykyistä tehokkaammin, sillä hintojen heilahtelut voivat nopeasti heikentää maatalouden maksuvalmiutta. Tämä vaatii entistä suunnitelmallisempaa riskienhallintaa. Samalla maatilayrityksissä on tärkeä huomioida, miten kysynnän ja tarjonnan muutokset vaikuttavat hintoihin. Siksi on tärkeää seurata markkinasignaaleja ja markkinoilta saatavissa olevaa tietoa.

Yrittäjien omien verkostojen kehittäminen ja aktivointi.

Maatilayrittäjien tulee kehittää ja aktivoida omia yhteistyöverkostojaan. Verkostot ja yhteistyömuodot helpottavat riskienhallintaa ja auttavat jakamaan riskejä. Tämä voi parantaa myös yritysten rahoitusasemaa.

Suosituksset julkiselle hallinnolle

Kansallisten mahdollisuuksien hyödyntäminen rahoitusmarkkinoiden toimivuuden parantamisessa. Tavoitteena on parantaa maatalouden rahoituksen saatavuutta tunnistamalla

pullonkauloja ja purkamalla rahoitusmarkkinoiden sääntelyä. Kansallinen liikkumavara maatalouden rahoitussääntelyssä tulee kartoittaa ja lisätä mahdollisia joustoja rahoitusmarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi.

Uusien rahoitusmallien kehittäminen. Kehitetään uusia rahoitusmalleja, jotka eivät perustu pelkästään pankkirahoitukseen. Tämä voi sisältää esimerkiksi joukkorahoituksen tai yhteisörahoituksen malleja. On tärkeää, että Finnvera-lainsäädännön uudistaminen maataloustuotannon rahoitusaseman parantamiseksi etenee nopealla aikataululla. Ulotetaan Finnveran takaukset myös maatalouden rahoitukseen.

Omistajanvaihdosten tukivälineiden kehittäminen. Maataloussektorin keskeinen haaste on jatkavien yrittäjien löytäminen. Omistajanvaihdos perheen sisällä on jatkossakin yleisin omistuksen vaihdostapa, mutta perheen ulkopuolisia kauppiaja tarvitaan jatkuvasti lisää. Mahdollisuuksia tarjota valtiontakausta omistajanvaihdoksiin nykyistä laajemmin, esimerkiksi Finnveran takausten avulla, tulee selvittää.

Maatalouden riskienhallinnan edistäminen. Maatalouspolitiikan kehittämisessä tulee kiinnittää huomiota siihen, millaisilla keinoilla voidaan auttaa yrityksiä hallitsemaan etenkin maatalouden ulkoisesta toimintaympäristöstä tulevia riskejä. Riskienhallinta parantaa yritysten taloudellisia toimintaedellytyksiä ja sitenrahoituksen saatavuutta. Toimintaedellytysten varmistaminen, kuten eläintautien hallinta, on myös rahoituksen saannin kannalta välttämätöntä.

Hankkeen toteutus

- » Maatalouden rahoitusasema muuttuvassa toimintaympäristössä MARTO-hanke toteutettiin vuosina 2023–2025. Hankkeessa selvitettiin tilastoaineistojen pohjalta maatalouden rahoitusaseman kehitystä viime vuosina sekä nykyhetken tilannetta. Lisäksi vertailtiin rahoitusta ja vastuullisuuden merkitystä siihen viidessä Euroopan maassa.
- » Tutkimuksessa tehtiin kyselyt investointeja toteuttaneille maatalousyrittäjille sekä neljän eri pankkiryhmän maatalousrahoitusneuvottelijoille. Lisäksi hankkeessa haastateltiin laajasti maatalouden asiantuntijoita ja pankkien edustajia.
- » Hankkeen rahoittajat: Maatilatalouden kehittämisrahasto Mäkelä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- » Hankkeen yhteistyökumppanit: OP Ryhmä, Nordea, Säästöpankki, POP Pankki ja LähiTapiola

Lähteet

Kujala Päivi, Niskanen Olli, Kinnunen Pekka, Karhula Timo, Väre Minna, Forsman-Hugg Sari 2025. Maatalouden rahoitusasema muuttuvassa toimintaympäristössä. PTT raportteja 299. <https://www.ptt.fi/julkaisut/maatalouden-rahoitusasema-muuttuvassa-toimintaymparistossa/>

Kujala Päivi, Niskanen Olli, Noro Kirsi 2024. Kohti maatalouden kestävää rahoitusta - maatalousyrittäjien ja pankkien rahoitusneuvottelijoiden näkemyksiä. PTT raportteja 291. <https://www.ptt.fi/wp-content/uploads/2024/09/PTT-raportteja-291.pdf>

Niskanen Olli, Väre Minna, Kujala Päivi 2025. Maatilayrityksen lainanhakijan opas. Luonnonvarakeskus. <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/556369>

Yhteystiedot

Vanhempi maatalousekonomisti
Päivi Kujala
Pellervon taloustutkimus
paivi.kujala@ptt.fi

Erikoistutkija
Olli Niskanen
Luonnonvarakeskus
olli.niskanen@luke.fi

Toteuttajat

